

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM
Tételcímek az emelt szintű szóbeli érettségi vizsgára (2017)

IRODALOM

MŰVEK A MAGYAR IRODALOMBÓL I. Kötelező szerzők

1. Petőfi Sándor lírája és verses epikája 1844 végéig
2. Tematikus, szerkezeti és formai változatosság Arany János balladaköltészetében
3. Az istenes versek képalkotásának sajátosságai Ady Endre *Az Illés szekeren* című kötetének *A Sion hegy alatt* ciklusa alapján
4. Filozófiai kérdések, műfaji, nyelvi sokszínűség Babits Mihály *Levelek Irisz koszorújából* című kötetében
5. Elbeszélői módok és nézőpontok Kosztolányi Dezső *Esti Kornél* című kötetében
6. Az egyéni és a közösségi számvetés szemléleti és poétikai sajátosságai József Attila kései költeményeiben (1935-37)

MŰVEK A MAGYAR IRODALOMBÓL II. Választható szerzők

7. Műfaji hagyomány és barokk szemlélet Zrínyi Miklós *Szigeti veszedelem* című eposzában
8. Az elégia változatai Berzsenyi Dániel költészetében
9. Romantikus világlátás és képalkotás Vörösmarty Mihály kései költészetében az *Előszó* és *A vén cigány* című művek alapján
10. Út a belső szabadsághoz: az elbeszélésmód sajátosságai Ottlik Géza *Iskola a határon* című regényében
11. A megidézés változatai és a költői szerep Weöres Sándor *Psyché. Egy hajdani költőné írásai* című alkotásában
12. Intelmek és más kispikái műfajváltozatok Esterházy Péter *Pápai vizeken ne kalózkodj!* című művének három novellaciklusában

MŰVEK A MAGYAR IRODALOMBÓL III. Kortárs szerzők

13. Emlékezet és anekdotikus beszédmód Garaczi László *Pompásan buszozunk* című regényében

MŰVEK A VILÁGIRODALOMBÓL

14. A *Biblia* néhány jellegzetes műfajának bemutatása
15. A szabadság és boldogság problémája Tolsztoj *Anna Karenina* című regényében
16. A francia premoderne – Baudelaire, Verlaine, Rimbaud – poétikai sajátosságai (szabadon választott művek alapján)

SZÍNHÁZ ÉS DRÁMA

17. Az önismeret drámája: az athéni tragédia sajátosságai Szophoklész *Oidipusz király* című művében
18. Történelem- és létértelmezés Madách Imre *Az ember tragédiája* című drámai költeményében

AZ IRODALOM HATÁRTERÜLETEI

19. Ifjúsági irodalom, felnőtt regény? Jonathan Swift: *Gulliver utazásai*

INTERKULTURÁLIS JELENSÉGEK ÉS A HATÁRON TÚLI IRODALOM

20. Műfaji és nyelvi sajátosságok Bodor Ádám: *Sinistra körzet* című regényében

Magyar nyelv

KOMMUNIKÁCIÓ

1. A közvetlen emberi kommunikáció néhány sajátossága
2. A különböző közlésmódok kommunikációs funkciói (köszönés, párbeszéd, történetmondás)
3. A vizuális és a nyelvi jel, a vizuális és a nyelvi kommunikáció

A MAGYAR NYELV TÖRTÉNETE

4. A szókészlet és a mondat szerkesztés jellemzői Mikes Kelemen *Törökországi levelek* című művének két részletében (87. és 112. levél)
(Mikes Kelemen: *Törökországi levelek* <http://mek.oszk.hu/00800/00880/html/>)
5. A magyar nyelv történetének fő szakaszai

EMBER ÉS NYELVHASZNÁLAT

6. A nyelv mint jelrendszer
7. Korlátozott kódú nyelvek főbb jellemzői néhány gesztusnyelvi, jelnyelvi példával.
8. Egynyelvű szótárak
9. A szókincs szerepének jellemzése irodalmi és nem irodalmi művekben (pl. újságnyelvben, szaknyelvben, szociográfiában.)

A NYELVI SZINTEK

10. A szavak szófaji rendszerbe sorolásának kritériumai
11. A mondat szerkesztettség és mondatfajta szerinti típusai
12. A szóelemek (morfémák) szerepe a szóalak felépítésében, a szó szerkezetek alkotásában

A SZÖVEG

13. A szöveg jelentésének összetevői (elsődleges, másodlagos, mögöttes jelentés)
14. A szövegtípusok kommunikációs, szerkezeti, nyelvi jellemzői
15. A pragmatikai ismeretek alkalmazása mindennapi szövegek megértésében és alkotásában

A RETORIKA ALAPJAI

16. Hitelesség, hatás, meggyőzőési szándék
17. Egy jelenkori szónoki beszéd nyelvi-retorikai eszközei és hatása – Kertész Imre: *A stockholmi beszéd*. (Elhangzott 2002. december 7-én, a Svéd Akadémia ünnepi ülésén.)
(http://dia.jadox.pim.hu/jetspeed/displayXhtml?docId=0000000982&secId=0000094683&mode=html#Kertesz_Imre-A_stockholmi_beszed-kertes00055)

STÍLUS ÉS JELENTÉS

18. A képszerűség stíluseszközei és hatása: képek, képrendszerek felismerése, értelmezése
19. Az állandósult nyelvi formák (szólás, szállóige, állandósult szókapcsolatok, nyelvi panelek)
20. A mondat szerkezet stiláris változatai: a verbális stílus és a nominális stílus